

## Bài 14

# NUỚC ÂU LẠC

(1 tiết)

## I – Mục tiêu bài học

### 1. Về kiến thức

HS thấy được tinh thần đấu tranh bảo vệ đất nước của nhân dân ta ngay từ buổi đầu dựng nước. Hiểu được bước tiến mới trong xây dựng đất nước dưới thời An Dương Vương.

### 2. Về tư tưởng, tình cảm

Giáo dục lòng yêu nước và ý thức cảnh giác đối với kẻ thù.

### 3. Về kĩ năng

Bồi dưỡng kĩ năng nhận xét, so sánh, bước đầu tìm hiểu về bài học lịch sử.

## II – Những điều cần lưu ý

Bài này học trong 2 tiết. GV nên lưu ý sắp xếp các mục cho phù hợp với thời lượng từng tiết.

Do tiêu đề bài là "Nước Âu Lạc" nên dễ bị xem là một thời kì mới trong lịch sử nước ta. Thực ra, nước Âu Lạc chỉ là sự tiếp nối của nước Văn Lang, hơn nữa thời gian tồn tại cũng không dài, chỉ một đời vua, nên chưa thể tạo nên những sự khác biệt lớn.

Nội dung bài có hai điểm cơ bản cần lưu ý :

– Các cuộc kháng chiến chống xâm lược. Có thể nói, cuộc kháng chiến chống xâm lược Tần và xâm lược Triệu là có thực, được sử sách ghi lại (thời Văn Lang cũng đã nhắc đến chiến tranh chống ngoại xâm nhưng chỉ qua truyền thuyết). Khi giảng các cuộc kháng chiến này, GV cần lưu ý thế mạnh của quân xâm lược cũng như tư tưởng bành trướng lãnh thổ xuống phía nam của chúng. Sự thất bại của chúng khi đánh vào nước ta. Vì sao ?. Ở hai lần kháng chiến có hai cách giải thích khác nhau. Ở lần thứ nhất, do ý chí quyết tâm bảo vệ nền độc lập dân tộc và tinh thần sáng tạo của nhân dân Tây Âu và Lạc Việt. Ở lần thứ hai, do thực lực của quân dân ta, được thần thánh hoá

trong câu chuyện *Nô thần*. GV cần lưu ý đến kết quả cuối cùng của hai lần kháng chiến này. Ở lần thứ nhất, nhân dân Tây Âu – Lạc Việt đã giành thắng lợi hoàn toàn. Ở lần thứ hai, do nảy sinh tư tưởng chủ quan, mắc mưu địch, họ đã bị thất bại đau đớn. Qua hai cuộc kháng chiến, chúng ta có thể rút ra được nhiều bài học lớn về sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc.

– Âu Lạc là sự tiếp nối của Văn Lang với một số điểm đổi mới (kinh đô mới, xây thành, phát triển lực lượng quân sự) do hoàn cảnh đặt ra.

### **III – Gợi ý về tiến trình thực hiện bài học**

#### **1. Giới thiệu bài mới**

GV nhắc qua về cuộc sống yên bình của cư dân Văn Lang ở các thế kỉ IV – III TCN. Chú ý giới thiệu sơ lược tình hình Trung Quốc : đây là thời kì Chiến Quốc (các nước đánh chiếm lẫn nhau), kết quả là nhà Tần thành lập (năm 221 TCN) và tiếp tục bành trướng thế lực xuống phương Nam. Trong hoàn cảnh đó, nước Âu Lạc ra đời.

#### **2. Thiết bị và tài liệu cần cho bài học**

- Bản đồ nước Văn Lang và Âu Lạc, lược đồ các cuộc kháng chiến.
- Tranh ảnh, sơ đồ thành Cố Loa (theo SGK).
- Một số câu chuyện cổ tích : *Nô thần*, *Mị Châu – Trọng Thuỷ*...

#### **3. Các bước thực hiện bài học**

##### *a) Dạy và học bài mới*

**Mục 1 – Cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tần đã diễn ra như thế nào ?**

GV có thể đặt câu hỏi : Qua tivi, truyện kể, em biết gì về nhà Tần ?

GV giảng theo SGK về cuộc tiến quân xâm lược phương Nam của nhà Tần từ năm 218 – 214 TCN. GV nên sử dụng bản đồ để miêu tả cuộc tiến quân của nhà Tần.

Theo SGK, GV đặt câu hỏi cho HS :

– Những ai trực tiếp đương đầu với quân xâm lược ? (người Tây Âu và Lạc Việt). GV giải thích thêm về bộ tộc Tây Âu và mối quan hệ với bộ tộc Lạc Việt và nước Văn Lang.

- Họ đã đánh giặc như thế nào ? Tại sao họ không đầu hàng ?
- Thế của giặc trước sau như thế nào ?
- Tại sao giặc lại thua ?

Cuối cùng, GV đặt tiếp câu hỏi trong SGK và giải đáp.

### ***Mục 2 – Nước Âu Lạc ra đời***

GV có thể đặt câu hỏi : "Trong cuộc kháng chiến chống Tần, ai là người có công nhất (Thục Phán), giữa lúc đó thì vua Hùng thứ 18 như thế nào ?" (theo SGK). Việc vua Hùng buộc phải nhường ngôi cho Thục Phán là điều tất yếu.

GV giảng tiếp theo SGK, chú ý nhấn mạnh vua mới là An Dương Vương, tên nước mới là Âu Lạc ; sau đó, GV hướng dẫn HS trả lời câu hỏi trong SGK, để khẳng định tinh thần hợp nhất dân tộc.

Khác với các vua Hùng, An Dương Vương lập kinh đô mới ở vùng Phong Khê (Cố Loa ngày nay). GV giới thiệu vùng Phong Khê (theo SGK) và đặt câu hỏi : "Em nghĩ gì về việc An Dương Vương đóng đô ở Phong Khê ?" (là trung tâm đất nước, dân cư đông đúc, gần các sông lớn, thuận lợi cho việc đi lại...).

"Bộ máy nhà nước của An Dương Vương được tổ chức như thế nào ?" (như thời Hùng Vương). GV yêu cầu HS vẽ lại sơ đồ nhà nước (thay tên vua) và nhấn mạnh : quyền lực của nhà vua lúc này đã cao hơn trước.

### ***Mục 3 – Đất nước thời Âu Lạc có gì thay đổi ?***

Đặt câu hỏi : "Từ khi nước Văn Lang thành lập đến khi nước Âu Lạc ra đời đã trải qua bao nhiêu thế kỉ ?" (hơn 4 thế kỉ) để HS thấy được, qua thời gian, đất nước đã có nhiều thay đổi. GV giảng theo SGK và có thể cho HS so sánh *hình 39, 40* với các *hình 31, 33*.

Nông nghiệp (đặc biệt là thủ công nghiệp) đã phát triển hơn trước.

Tiếp đó, GV đặt câu hỏi theo SGK (lưu ý : tinh thần vươn lên và tác động của cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ quốc).